

A KAP-reform franciaországi visszhangja

A Kap-reformmal kapcsolatos politikai megállapodást követően Franciaországban számos kommentár jelent meg. Míg a minisztérium közleménye egyértelműen, a sajtó és a legnagyobb mezőgazdasági szakszervezeti szövetség inkább elismerően nyilatkozott erről, a kisebbségi szakszervezetek¹ közül a Coordination Rurale mereven elutasítja azt, a Modef és a Confédération paysanne pedig összességében elutasító, ám egyes elemeit tekintve pozitív megjegyzések is elhangzanak.

A minisztérium sajtóközleménye egyértelműen pozitív hangvételben nyilatkozik az egyezségről, hangsúlyozva, hogy az „zöldebb, igazságosabb, szabályozóbb és a fiatalok felé forduló” (*plus juste, plus verte, plus régulatrice et tournée vers les jeunes*). A miniszter ebben aláhúzta, hogy a most elért megállapodás számos területen lényegesen kedvezőbb a francia mezőgazdaság számára, mint azt hivatalba lépésekor gondolni/remélni lehetett volna.

A közlemény szerint az **új KAP igazságosabb**, mivel prioritást ad az állattenyésztés helyzetét javító és a munkahely-teremtést segítő támogatás-újraelosztásnak, a támogatások konvergenciája pedig elsősorban az extenzív állattartók számára jelent javulást.

Mivel a munkahelyek elsősorban a kis és közepes gazdaságokhoz köthetők, nem pedig a nagyokhoz, az első hektároknak adandó többlet-támogatás is elsősorban a „munkahelyekben gazdag” gazdaságok felé áramlik - ezt az intézkedést a sajtóanyag egyértelműen Stéphane Le Foll érdemének tulajdonítja (ahogy a kapcsolt támogatások megtartását és megemelt szintjét is). A támogatási formát a GAEC-ek (közös művelésre létrehozott mezőgazdasági vállalkozás) transzparenciájának biztosításával párhuzamosan alkalmazzák majd, ennek a társasági formának az uniós elismerése is most történt meg. A lehetőség egyben végre először lehetővé teszi a támogatások degresszív mértékben történő kifizetését is. Annak érdekében, hogy a támogatások újraelosztása de ingassa meg számos gazdaság helyzetét, a veszteségeket limitáló mechanizmuson keresztül akarják elkerülni a támogatások túlzott csökkenését.

A **zöldebb KAP** a reform második nagy területe, ahol francia olvasatban az eredeti célkitűzések megtartása mellett Le Foll miniszternek sikerült elérnie a három kritérium rugalmas és a realitásokat figyelembe vevő alkalmazását. Franciaország arra fog törekedni, hogy az első és második pillér adta eszközökkel a lehető legjobban ösztönözze a gazdálkodás ökonómiai és ökológiai hatékonyságát egyaránt támogató termelési módok alkalmazását. A második pillérből fizetett, elsősorban a hegyvidéki területeken alkalmazott legelő-támogatást és a kedvezőtlen adottságokat kompenzáló kifizetéseket a hegyvidékre vonatkozó támogatási plafon fölemelése teszi lehetővé, amit a miniszternek sikerült elérnie.

A **korábbinál „szabályozóbb” KAP** (*Une PAC plus régulatrice*) annak köszönhető, hogy számos szabályozót sikerült a rendszerbe illeszteni, ami egy évtizednyi „dereguláció” után hatalmas változás. Elégedettségre ad okot a szakmaközi szervezetek szerepének elismerése is.

A **fiatalok és a jövő felé forduló KAP** – fogalmaz a tárca közleménye annak nyomán, hogy Stéphane Le Foll miniszternek sikerült elérnie az első pilléres fiatal-gazda támogatás kötelezővé tételét. Ez Franciaországban kiegészíti majd a fiatal gazdáknak a második pillérből fizetett támogatásokat, ez utóbbit egyébként bővíteni is akarják.

---

¹ A 2013. év elején tartott agrárkamarai választások alapján a meghatározó szakszervezeti erő az FNSEA-JA koalíció (55% körüli eredménnyel), míg a „kisebbségi” érdekképviseletek sorába a Coordination Rurale, a MODEF és a Confédération Paysanne tartozik.

A **Le Monde országos napilap** internetes kiadásában június 28-án „**A miniszter, az FNSEA és a szőlőtermelők elégedettek**” címmel megjelent írás bevezetőjében úgy fogalmazott, hogy „Stéphane Le Foll miniszter meg sem várta a tárgyalások végét és már üdvözölte a megkötött politikai egyezséget.

A lap idézte a minisztert aki leszögezte, jelentős eredmény a termeléshez kapcsolt támogatások lehetőségének megtartása és az „első hektároknak adható többlet-támogatás”, mivel mindkettő a leginkább sérülékeny ágazatok, ezeken belül is elsősorban az állattenyésztés helyzetének stabilitását segíti. „Történelmi” eredménynek tartotta, hogy sikerült a GAEC, mint társasági forma uniós elismertetése – „ez Jacques Chirac-nak nem sikerült”, hangsúlyozta Le Foll. Elégedettségre ad okot a szőlő telepítési jogok új rendszere is, amit a CNAOC, azaz az Oltalom alatt álló eredet-megjelölésű bórtermelők országos tanácsa (www.cnaoc.org) is üdvözölt. A cikk idézi két szakszervezet, az FNSEA és a Confédération paysanne véleményét – ezeket ld. alább részletesen kidolgozva -, valamint [José Bové](#) EP-képviselőt (*a Confédération paysanne kisebbségi szakszervezet korábbi elnökét*), aki úgy nyilatkozott, hogy „*a KAP szelleme eltűnt (l'esprit de la Politique agricole commune a disparu), és valójában egyfajta renacionalizációja történt meg*”. Nagyjából hasonló álláspontra helyezkedett a GOF-növényeket termelőket tömörítő szervezet, az ORAMA is, ami a „*szántóföldi kultúrákra veszélyesnek*” minősítette a reformot. A lap szerint egyben azonban mindenki egyetért: a KAP országos szintű alkalmazása még nagyon komoly vitákat fog kiváltani.

A lap szintén ugyanaznap kiadása ugyancsak Laurence Girard tollából egy másik cikket is közölt a KAP-ról, amiben tételesen sorra vette az elfogadott intézkedéseket. Hangsúlyozta, hogy „a KAP-reform nagy mozgásteret hagy a tagországoknak”, azon túl, hogy zöldebb és igazságosabb kíván lenni.

A fiatal gazdák országos szövetségének ([Jeunes Agriculteurs](#), JA) KAP-reformról kiadott sajtóközleménye „győzelmekről és befejezetlen föladatokról” beszél. Miközben megjegyzi, hogy a fiatal gazdáknak valóban joguk van örülni, megállapítja, hogy más kérdéseket a tárgyaló felek nyitva hagytak, a kompromisszum hiányában ezek tagállami hatáskörben lesznek kezelendők. Miután a fiatal gazdákat az első pillérből kötelezően támogatni kell minden tagországban, Franciaországban is meg kell találni annak módját, miként lehet ezt a gyakorlatban is a maximális mértékig megadni és hogyan tudja a kormányzat növelni a nekik fizetendő második pilléres támogatások összegét.

A fiatal gazdák nagyon kedvezően fogadták annak lehetőségét, hogy a tagországok az első pilléres keret 13%-áig, sőt, amennyiben ez fehérjenövényeket érint, 15%-os határig alkalmazhatnak kapcsolt támogatásokat. A JA szerint ez végre megteremti annak lehetőségét, hogy az országban végre elinduljon egy, az állattenyésztést támogató hatékony és stratégiai fontosságú fehérjetakarmány-program. Úgy tűnik, hogy a GAEC, mint társasági forma uniós elismerése is részét képezte a politikai megegyezésnek, amit a JA örömmel fogadott. Ez mindenképpen nagy előrelépés, ezen keresztül biztosítható a GAEC-ek transzparenciája az első pilléres (az első hektárok után fizetendő emelt összegű támogatásoknál) és a második pilléres támogatások esetében egyaránt.

A piacsabályozás kapcsán a JA üdvözli a szőlő telepítési jogok új rendszerét, ami 2030-ig biztosítja az ágazat stabilitását, viszont sajnálja, hogy már 2016-tól életbe lép és évente 1%-os emelkedést tesz lehetővé. A tej- és cukorkvóták esetében viszont a fiatalok szerint szinte

semmilyen érdemi előrelépés nem történt, a kríziskezelés terén pedig egyáltalán nem volt semmi előremozdulás. A második pillérnél a kríziskezelésben gyakorlatilag nincs változás, Franciaországban viszont újra el kell kezdeni dolgozni ezen a területen, mivel ezt a nagyon komoly kérdést a politika eddig messze nem kezelte kellő odafigyeléssel.

A fiatalok elismerik, hogy a reform érdemi pozitív változásokat is hoz, de szerintük ezzel együtt messze nem olyan ambiciózus, mint amilyennek valójában lennie kellene. Fölteszik a kérdést, mikor értik meg végre a tagországok, hogy egy olyan KAP, ami nem rendelkezik érdemi piacsabályozó vagy krízis-megelőző eszközökkel és nem erősíti meg minden termékpályán a termelők tárgyalási pozícióit, nem fogja tudni biztosítani az elkövetkezendő gazdálkodói generációk jövőjét.

A legnagyobb mezőgazdasági szakszervezeti szövetség, az [FNSEA](#) sajtóközleményében arra helyezte a hangsúlyt, hogy a KAP történetében először a Tanács, a Bizottság és az EP közös döntéseként született meg a reform. Ennek tartalmával kapcsolatosan a közlemény úgy fogalmaz, hogy a döntés – az FNSEA óhajával egybevágóan – lehetővé teszi a támogatások ésszerű konvergenciáját, a pragmatikus és arányos zöldítést, az érdemi kapcsolt támogatások alkalmazását, a termelő szervezetek rugalmas kialakítását és „megkönnyíti a szakmaközi szervezetek életét”. A szakszervezet leszögezi: amennyiben a jelenlegi formájában a pénzügyi keret is elfogadásra kerül, az elkövetkezendő hetekben megkezdődhet az országos fölkészülés az új szabályok alkalmazására. A számos opció közül az FNSEA szerint azokat kell választani, amik egyszerűbbé teszik a gazdák mindennapjait, biztosabbá teszik jövőjüket, átláthatóságot adnak az elkövetkezendő évek támogatásaiban, a hátrányos helyzetű területek fölzárkóztatásában és a gazdálkodói generációk megújításában.

A [Coordination Rurale](#) (CR) kisebbségi (szélsőjobbra hajló) szakszervezet [sajtóközleménye](#) úgy fogalmaz, hogy a KAP ma már nem több, mint egy állandó alkudozás (*la PAC n'est plus qu'un marchandage*). A szakszervezet szerint Stéphane Le Foll miniszter KAP-reformról szóló optimista, elégedettséget sugárzó (*a pozitív önszuggeszción alapuló önmegvalósítási módszerre, az ún. [Méthode Coué](#)-ra emlékeztető²*) megnyilvánulásaival szemben a valóság sokkal inkább aggasztó.

Szerintük az európai fogyasztók a döntést követően tovább távolodnak attól az élelmiszerbiztonságtól, amit az új KAP által teljesen figyelmen kívül hagyott uniós élelmiszerbiztonsági autonómia jelentett. A termelők számára hatalmas teherterhelés lesz, hogy az igazi, érdemi KAP megkötésére képtelen tagországok tehetetlenségétől fognak szenvedni és tovább fogják gyarapítani az előre elvesztett versenyképességi háború áldozatainak táborát. Ez a háború nem csak a harmadik országok ellen folyik, de jelen van a befejezetlen és széthúzó EU-n belül is, ami túl gyorsan, be nem tartott tervek szerint növekedett.

A CR szerint az európai polgárok rá fognak döbbedni, hogy a zöldítés nem más, mint elfedése az érdemi, a legfontosabb termelési ágak közötti kiegyenlítést megteremtteni hivatott, a valóban jó vetésszerkezetet és erősebb agronómiai megközelítést garantáló, ezen keresztül valóban környezetbarátabb politika hiányának. Az uniós adófizetők továbbra is hiába, egy, a XXI. század kihívásaihoz alkalmazkodni képtelen és ártalmas politikáért fognak fizetni. A *Coordination rurale* fölhívja a figyelmet arra, hogy ennek a kudarcnak súlyos következményei lesznek, többek között az uniós országok közötti együttműködésre nézve is, amit az EU által megkötött nemzetközi egyezmények is gyengítenek. A CR emlékeztet arra, hogy a „valóban életbevágó kérdésekkel” összefüggő mezőgazdaság olyan kivételes elbánást

---

² <http://methodecoue.com/>

érdemelne, mint amilyen mellett az EU-USA szabadkereskedelmi tárgyalások során a kultúra esetében (*l'exception culturelle*) kiállt a közelmúltban Stéphane Le Foll.

A [Confédération paysanne](#) (szélsőbalosnak mondott), szintén kisebbségi szakszervezet kimondottan rövid [közleményében](#) úgy fogalmaz, az új KAP „*egy elveszett európai illúzió*” (*PAC, une ambition européenne perdue*). Kategorikusan leszögezi: a hír nem jó Európának. Két év tárgyalás és mozgósítás után egy olyan KAP született, amiben már nincs semmi közös, ugyanis minden nemzeti szinten fog eldőlni az elhatározott fakultatív intézkedések alapján – fogalmaz a közlemény. Ettől függetlenül a szakszervezet tudomásul vette a 15%-os kapcsolt támogatás lehetőségét és az első hektárok után adható többlet-támogatást, de hangsúlyozta, most arra kell törekedni, hogy ezt a maximális mértékben ki is használják. A CR továbbra is azt szorgalmazza, hogy a lehető legalacsonyabb szinten határozzák meg a támogatások plafonösszegét, valamint minél gyorsabban menjen végbe egy teljes konvergencia. Csak ezeken keresztül lehet ugyanis Franciaországnak egy valóban ambiciózus és igazságos agrárpolitikája. Az országban egymással párhuzamosan folyik a mezőgazdaság jövőjéről szóló új törvény tárgyalása és a KAP-reform intézkedései alkalmazásának előkészítése, ezért az elkövetkezendő hónapok meghatározók lesznek, a szakszervezet pedig arra fog törekedni, hogy a politikai döntések végre valóban minden gazdálkodó jövőjét szolgálják.

A legkisebb, csak bizonyos megyékben és régiókban jelen lévő [MODEF](#) is kiadta saját [közleményét a KAP-reformról](#) „*Az új KAP megerősíti az individualista mezőgazdaságot*” címmel. A szakszervezet szerint a mostani döntésből látható, hogy az európai trilógus semmilyen tanulságot nem vont le a mezőgazdaságot súlyosan érintő a gazdasági, társadalmi és környezeti krízisből. A kis és közepes gazdaságok számára vérlázító a támogatások felső határának 300 ezer euróban való meghatározása, miközben a tárgyalásoknak éppen arra kellett volna törekedniük, hogy olyan új elosztási rendszer jöjjön létre, ami támogatja a pályakezdetést – ez elengedhetetlen ugyanis az ország mennyiségi és minőségi élelmezési autonómiájának garantálásához, miközben a fogyasztók teljes joggal egyre igényesebbek. A területalapú támogatások a birtokméret-növelésre és az ingatlan-spekulációra ösztönöznek. A MODEF azt követeli, hogy a plafont 150 ezer euróban határozzák meg. Ezzel szemben elismerik, hogy a 150 ezer euró fölötti degresszív támogatási rendszer és az ehhez kapcsolható „újraelosztás”, ami megfelel az első 50 hektár után fizetendő többlet-támogatási keretnek, mindenképpen „történelmi előrelépés” a KAP történetében.

Az érdekképviselő a zöldítést új célként értelmezi, ám szerinte az előírt vetésszerkezeti struktúra nem helyettesíti a vetésforgót – ezt a Modef szerette volna a reform részévé tenni, előírva továbbá a fehérje- vagy takarmánynövények termesztésének kötelezettségét is. Az ökológiai célt szolgáló területeket a környezet szempontjából való hasznosságuk alapján meghatározni és gazdálkodói közösségek szintjén alkalmazni.

A mezőgazdasági miniszter által az állattenyésztést prioritásként kezelő, ezt a kapcsolt támogatások rendszerével biztosítani szándékozó bejelentés kapcsán a Modef szorgalmazza az állattartóknak és a gabonatermelőknek adandó támogatások harmonizációját, mivel csak az állattartás megtartásával lehet a hátrányos adottságú területek jövőjét biztosítani.

Leszögezik, a trilógus eredményei alatta a maradnak a mezőgazdaság fontossága alapján elvártaknak. Csak a munkát elismerő jövedelmet biztosító, szolidáris, fenntartható és felelős mezőgazdaság a valóban érdemi munkahely-teremtő, ez teszi lehetővé a fiatalok gazdálkodói generáció-váltást segítő pályakezdetését és biztosítja a vidék népesség-megtartó képességét.

Somogyi Norbert, Párizs